

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioan. Crombecii Societatis Iesv Presbyteri De Studio Perfectionis Libri Dvo

Crombecius, Johannes

Mogvntiæ, 1614

XX. Gratia Mediatoris Iesv Christi hominis vulnera morbosq[ue] restaurari,
& ipsum Perfectionis studio aptum idoneumq[ue] postliminio reddi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51132)

28. Ex his facile colligi potest, quid possit homo viribus suis relictus, præsertim post casum spoliationem; quatuor vulnera præcipuis animæ potentiis inflicta, animo denique toto morborum telis confixo. Denique, omnia illa, si per Mediatoris gratiam non sanentur, omnia perfectionem excludere, satis superque probatum esse videtur.

C A P. XX.

*Gratia Mediatoris IESU Christi hominis vulnera morbosque restaurari, & ipsum PERFECTI-
NIS studio aptum idoneū-
que postliminio
reddi.*

Luc. 10.

*Lib. 5. Hypo-
pognost. cō-
tra Pelag.
c. 8. tomo.*

7.

Psal. 16.

Infirmitatem vidimus; quæramus medicum: Consideratis vulneribus, iisdemque lètalibus, mortuum vel seminecem iudicavimus; quæramus saluatorem. Relictus est solus, prostratus præterit Sacerdos, nihil ei profuit; Leuita que eum prætermisit incurius: quid enim ageret? nec Lex, nec Prophetæ (vt exponit Augustinus) mortuum excitare potuerunt ac sanare. Quæramus ergo Samaritanum, cuius salus hominis cordi sit, qui vigilet, & ad quem longo tempore clamatum est: *Custodi me, Domine, vt pupillam oculi, sub vmbra alarum tuarum protege me.* Salutem enim nostram vni Christo IESU, Dei Filio, acceptam debemus.

In hoc sane apparuit caritas Dei in nobis, quoniam Fi- *1. Ioan. 4.*
 lium suum vnigenitū misit Deus in mundum, vt viua-
 mus per eum. Tulit namque infirmum, & iumen-
 to composuit humanitatis suæ, & tamquã bonus
 pastor pro ouicula perdita animam suam offe-
 rens, eandem humeris incumbentem ad caulas
 gregemque reportauit. Sed læsus erat. Pri-
 mum vino vulnus abluit: ita medicorum iudi- *Hippocr. l.*
 cio fieri conuenit: afferunt enim vlcera ac vul- *de vlcereb.*
 nera vniuersa præterquam vino humectari aut *4. 1.*
 etiam, madefieri non oportere: nam vinum &
 purgat quam optime, & vulnus roborat, putre-
 dinemque abstergit. Oleo deinde perunxit: tū
 ne calor noxius irrepere: tum vt dolorem leni-
 ter, denique vulnus curaret, & sanitati moribū- *Psal. 100.*
 dum restitueret. *Misericordiam & iudicium cantauit tibi, Domine.* Hoc est Oleum & vinum vulne-
 rimeo infudisti. nam oleum misericordiam, vi-
 num iustitiam designat. Nec prius oleum infu-
 dit, quam simul vinum haberet præ manibus.
 Mirabilis in Deo seueritas: qui ignoscere no-
 uit, nisi Dei Filius pateretur. *Proprio Filio suo non*
reperit Deus, ait Apostolus, sed pro nobis omnibus *Rom. 8.*
tradidit illum. Hoc decretum prodidit ipse per *Isaia. 53.*
 Prophetam: *Propter scelus populi mei percussit eum.*
 Respuit namque Deus omnem aliam satisfac-
 tionē: nec acquieuit, donec Filius sese in iniu-
 stitiæ compensationem offerret. Dicit hoc ipse
 Filius per Prophetam suum: *Sacrificium & ob-* *Psal. 39.*
lationem noluisti: tunc dixi, Ecce venio. In capite li-
bris scriptum est de me, vt facerem voluntatem tu-
am: Deus meus, volui. Hoc vinum rigide peccata
 P Patrum

ROMBECIUS
 17
 110
 110

Patrum veteris Testamenti absterfit: quoniam bella quot plagas, quot cædes illis intulit. Non Deus misericordiarum tunc, sed Deus iræ. Baath, Dominus exercituum illi nomen esse imposuit tamen & oleum misericordiæ. Quod & in vino posito misericordia magna reuocatur. Quod emortuum hominem deferere atque à se proferre poterat; & iustitiæ rigorem non hominibus, sed Filio suo imposuit. Ideo forte Euangelista prius oleum quam vinum infudisse debet.

*Olei gratia
netiones.*

In Psal. 44

2. Oleum istud è cælo nostris vulneribus collatum est, & ab æterno præparatum: defigunt enim, teste Basilio, Dei gratiam, medicamentum diuinum plane, ac naturam excedens, quod vulnera nostra curantur, oculi cæcorum reparantur, & famelicis reficiuntur, dolores huius vitæ mitigantur, calor noxius carnalis concupiscentiæ extinguuntur. Hæc omnia facit oleum. Medetur morbis, lumen fouet, in cibum quod assumitur. Sed corporibus oleum, animis gratia Saluatoris adiuuetur. Hoc gratiæ

Matth. 11.

omnia morborum sanantur genera: cæci vident, claudi ambulant, leprosi mundantur, mortui resurgunt, pauperes euangelizantur. En ergo reparandum hominem lapsum, pæneque depositum sanandi, ratio.

Gratia nomen.

*August. de
verb. Do-
mini serm.*

3. Et, ne quis sibi quidquam attribuat, gratia inde sibi nomen desumit, auctore D. Augustino, quod gratis & sine meritis datur: unde D. Paulo debito oppunitur. *Ei autem, inquit, operatur, merces non imputatur secundum gratiam*

sit: quod secundum debitum item: Si autem gratia iam no
 illis iniuriam operibus: alioquin gratia iam non esset gratia: Vnde
 sed Deus D. Augustinus Itaque, fratres carissimi, si vita no
 nomen gratia bona nihil aliud est quam Dei gratia, sine dubio
 ordiaz. Quia gratia aeterna, quae bona vita redditur, Dei gratia est,
 na relucet gratia enim gratis datur, quia gratis data est illa cui da-
 ue à se patitur, sed illa cui datur, tantummodo gratia est: haec au-
 non hominum gratia quae illi datur, quoniam premium eius est, gratia
 Evangelii est pro gratia, tamquam merces pro iustitia. Vbi D:
 disse de Augustinus & gratiam opponit meritis, & om-
 nes praedestinationis effectus gratiae attribuit,
 aliter ibi rationi primae gratiae, quae gratis data est.
 m: desig- 4. Porro singula Dei beneficia, tam ea quae
 medicam naturae complexu continentur, quam quae i-
 cedens, opus excedunt, gratiae nomen merentur: quod
 corum abiq; meritis nostris ac debito ea nobis diuina
 flores benignitas ac providentia largiatur, vti D. Au-
 malis con- gustinus, gratiae diuinae singularis patronus, de-
 facit olen- clarat, dicens: Quaedam non improbanda ratione
 ibum quae datur gratia Dei qua creati sumus, & de hoc tanto
 animis g beneficio creatori nostro gratias agere debemus: vn-
 gratia o de merito & ista gratia dici debet, quia non preceden-
 a: ceteri vultum aliquid operum meritis, sed gratuita Dei boni-
 mortui vultate donata est. Haec ille. Et Sapiens eodem sen-
 ro reparat su loquitur. Propter hoc (inquit) & tunc in omnia
 situm filio transfigurata, omnium nutrici gratia tua deser-
 uebat. Itaque magna gratia est, quod Deus
 ibuat, gra- providentia sua, tamquam mamilla quadam co-
 e D. Ang- muni, vniuersum orbem alit.
 erur: vnde Sunt quidem haec, fateor, magna Dei dona:
 t, inquit, sunt tamen & alia Dei beneficia, quae naturae
 um gratia ordinem excedunt, quibus merito proprium
 gratia

61. c. 1. Rō.
 4.
 Rom. 12.
 L. de gra-
 tia & li. 2.
 c. 8. tom. 7.
 Vita aeterna cur gra-
 tia datur.

Gratia tres
 notiones.
 I.
 Generalis.
 Epist. 95.
 post initiū.

Sap. 16.

2.
 Gratia non
 indignis
 data.

ROMANUS
 ...
 ...
 ...

Ioan. 1.

Luc. 2.

Psal. 44.

3.

Gratia
Christi Sal
uatoris in-
dignis da-
ta.

Rom. 3.

Rom. 6.

August. in
Enchir. ca.
106. & 107.

Merita no-
stra gratia
vocantur.

gratiæ nomen tribuitur: vt gratia originalis per me-
tia Christi humanitati collata, ob quam dicitur facti
plenus gratia & veritate: & Lucas dicit, gratia Dei
Dei fuisse in illo: & Dauid, diffusam esse gratiam in
in labiis eius. Et hæc quidem gratis datur: quoniam
enim sibi quidquam mereri potest dum non meretur
sed qui accipiunt, non indigni sunt. Tamē, quod opti-
de reparatione hominis lapsi agimus, & qui accipiunt
cipiunt, indigni accipiunt, imo pœnas & poenitentia
merita promeriti sunt: & quia etiam Christi merita
merita extollere intendimus, tamquam facta sunt
nostræ auctoris & assertoris: de iis beneficiis quos pro
loqui constituimus, quæ & naturam excedunt quos vo-
& indignis, perditis, ac merito damnatis in- ita
bita sunt, Christi que meritis conferuntur. adeoq
quibus Apostolus, *Iustificati, ait, gratis per gratiam* us, P
ipsum, per redemptionem quæ est in CHRISTO mirac
JESU. Non minus euidenter idem Apostolus, cenen
lus alibi id ipsum declarat: cum enim dixisset, tam q
pendium peccati mors: non adiunxit, Stipendium car, in
iustitiæ vita æterna: quod antithesis requirit etiam l
videbatur, & (auctore Augustino) sine dubio (in
adiunxisset, si de homine ante lapsum locutus fuisset
fuisse: sed addidit, *Gratia Dei vita æterna.* Tunc do
meriti enim vita æterna sit merces operum, ex de gra
tamen gratiam appellare maluit sanctus Apogenere
stolus, vt intelligeremus ipsa etiam merita nuper
stra esse Dei merita. Neque id solum quod sit itea
Dei gratia, nulla possunt esse liberi arbitrii mer par
ta, sed quia post Adæ ruinam noua quadam ling
singulari Dei gratia liberandum fuit liberum cat
arbitriū à captiuitate & seruitute peccati: quos gat.
pe

originalis & gratiam Domini nostri Jesu Christi
nam dicitur: *gratum est.*

Preparatio vero gratiæ illius cœpit ab æter-
no Dei amore, quo nos ante mundi constitutio-
nem dilexit: in cuius gratiæ laudem & gloriam

Gratia æterna.

Tamē, adoptionem filiorum, testatur Apostolus. *Præ-*

Ephes. 1.

us, & quos *prædestinauit nos (inquit) in laudem gloria gratiæ suæ.*

Gratia tēporalis.

Ex hoc amore, tamquam fonte, promanant cū-

ctiam Chriſti illa beneficia vocationis, iustificationis, con-

quationis, quæ in tempore accepimus: nam

Rom. 8.

quos *prædestinauit, ait Apostolus, hos & vocauit: &*

hos & iustificauit.

*Gratia gra-
tis data, &
carum si-
nis.*

Itaque vocatio, prima reparationis gratia est,

deoque primum omnium constituit Aposto-

los, Prophetas, Doctores, quos instruxit gratia

1. Cor. 12.

miraculorum, prodigiorum, dono gubernandi,

dicendi copia, & quidem linguis diuersis: his

tamquam opportunis & efficacib. præsi-
diis vo-

cat, suadet, & allicit eos, quos inuitatos ad glo-

riam suam vult: quod testatur D. Paulus. *Diuisio-*

*Gratia gra-
tis data
quid sit.*

(inquit) gratiarum sunt, idem autem Spiritus. Et

quosdam posuit Deus in Ecclesia primum Apostolos, se-

condo Prophetas, tertio Doctores, deinde virtutes, exin-

de gratias curationum, opitulationes, gubernationes,

genera linguarum. Quæ quidem gratia donum est

supernaturale, absq; vlllo debito ad aliorum spi-

rituale salutem præcipue collatum. Verum

parum proderit Euangelij prædicatio, miracula,

linguarum genera: nisi Deus interne iauet pec-

catoram, vt vocantem audiat, excitetur, & sur-

NO IMPEDIUS
...
...
...

*Gratia
specialis
quid sit.*

Simile.

6. Et Deus interne prædicat, illuminat et uet urget speciali quadam gratia: quæ aliud est, quam motio quædam diuina, qua homo ad operationes, quæ naturam eius aliquo modo superant, adiuuatur. Actio hæc Dei est tantis, vocantis, sollicitatis hominem, ut videatur sequatur, & faciat. Sicut si cui nobili & ingenio suadeatur ut regnum Hispaniæ, vel Papatum ad quem electus est, admittat: ita intimis modis ad regnum cælorum quærendum & consequendum, quod ab æterno Deus electis suis præparauit, inuitat. Et hoc quidem actuale auxiliium, iis præsertim qui in statu peccati sunt, omnino necessarium est ad actus illos qui naturam superant, non autem ad eos qui naturæ uires non excedunt: quales sunt, intelligere, appetere res humanas.

Excedunt uero vires naturæ omnino & absolute actus virtutum Theologicarum, nempe, Spei, & Caritatis: quæ non acquiruntur per iteratos ac frequentatos actus, sed diuinitus in animam infunduntur.

Vires natura tria actionum generis superant.

1.

2.

Simile.

Excedunt quoque vires naturæ quædam, quæ in actione status peccati, aut infirmitatis, superari possunt. Ut. n. agrotus ingentem molem eleuare poterit absque alterius ope, quam tamen ipse idem si sanus esset, facile mouerit: ita homo per peccatum debilitatus multa non potest sine auxilio speciali efficere, quæ tamen in statu innocentie facile perfecisset. Talia sunt, heroica facinorosa aggredi, tentationibus grauius resistere, & cetera, de quibus statim dicendum erit.

Subinde vires nostras excedunt & alia quædam non omni ex parte, sed ratione alicuius circumstantiæ, modi, loci, temporis, personæ. Verbi gratia, incontinens in bona aliqua Religione facile abstinebit à lapsu, quod præstare non poterit in conuictu perditorum adolescentum, vel in domo vbi occasio lapsus offeretur. Sicut enim qui loco opportuno stat, & vtraque manū vitur, mouere potest grauem molem: quam sine auxilio non poterit, si incommode ad eam impellendam stet, aut alteram manum impediram habeat: ita poterit homo iustus præceptum aliquod diuinum facile adimplere, si nulla grauior tentatio accedat? quod aliquin nullo modo sine auxilio speciali facere poterit. Ex his nouem potissimum gratiæ specialis Prærogatiuas sancti Patres, salutem nostram gratiæ Mediatoris tribuentes, constituunt: quarum prima est: *Solis natura viribus, hoc est, sine speciali Christi gratia, omnia præcepta secundum substantiam operis impleri non posse.* Diuina namque Scriptura docet. Legis obseruationem tribuendam esse gratiæ Christi. *Quod impossibile erat Legi, ait D. Paulus, in quo infirmabatur per carnem: Deus Filium suum misit in similitudinem carnis peccati. & de peccato dānauit peccatum in carne, vt iustificatio Legis impleretur in nobis Innocentius primus, scribens ad Concilium Mileuitanum, hanc doctrinam confirmat Negantes (ait) auxilium Dei, inquitunt hominem sibi posse sufficere, nec gratia hunc egere diuina: qua prius, necesse est diaboli laqueis irretitus occumbat, dum ad omnia vitæ perficienda mandata, sola*

3.

Similo.

*Gratia
specialis
Prærogati-
ua nouem.
I. Præroga-
tina.*

Rom. 8.

*Epist. 03. in
ter epist. D.
August.*

Can. 5.

*tantummodo libertate contendat. Et Synodus
leuitana, Item placuit, inquit, vt quicumque dixerit
ideo nobis gratiam iustificationis dari, vt quod factum
per liberum arbitrium iubemur, facilius possimus im-
plere per gratiam, tamquam, etiamsi gratia non daretur,
non quidem facile, sed tamen possumus etiam sine
illa implere diuina mandata, anathema sit. Huius*

D. Th. 1. 2.
q. 109. a. 3.

*ritatis rationem adfert D. Thomas. Natura
humana, per peccatū primi hominis deper-
uata, auersa est à Deo, & cōuersa ad creaturas,
præsertim ad se. Proinde finem vltimum vel
finitum, vel habitu, vel certe propensione quadam
in creatura, non in Deo, cōstitutum habet. Quare
re vbi quæpiam agenda occurrunt, vel euitanda
ex fine illo præconcepto, quasi naturali quodam
pondere, in malum propendet, ad bonum
vero non nisi violenter rapitur. Quare vis que
dā necessaria est, quæ & in contrarium nitatur
& efficiat vt animus perpetuo vigilet, præser-
ditetur, & contra propensionem & amorem
propriū decertet. Quod moraliter esse impos-
sibile, & ratio & experientia conuincit. Quod*

Lib. de cor-
rept. & gra-
tia, c. 12.

*D. Augustinus affirmat, ipsum etiam hominem
iustificatum, nisi is diuina gratia indeclinabiliter
& inseparabiliter ageretur, ob naturæ infirmitatem
sine dubio casurum: quanto nos id malum
ratione affirmare debemus de homine infidelibus
& qui solis vtitur viribus naturæ per peccatum
corruptæ & vitiatæ!*

2. Præroga-
tiua.

7. Secunda Prærogatiua: Nullum naturæ viri-
bus mandatum seruari posse, si tentatio grauior in-
cumbat: nec vllam tentationem veram ac vehementem

rem humanis viribus posse superari. Poterat quidem *D. Th 1.2.*
 primus parens in statu naturæ integræ omne *q. 109.4.8.*
 peccatum mortale vitare, poterat & veniale, &
 quidem ad longissimum tempus, sine gratia ha-
 bituali: nempe solo auxilio quod ad integrita-
 tem illius status pertinebat: illud enim sufficiens
 erat ad operandum totum naturæ bonum, & ad
 vitandum omne malum rectæ rationi contra-
 rium. Res iam non ita se habet, in natura per
 lapsum debilitata ac corrupta: Scriptura nam-
 que diuina omnem victoriam in tentatione soli *Psal. 117.*
 Deo lolet tribuere. Impulsus, ait Dauid, euersus *Psal. 29.*
sum ut caderem, & Dominus suscepit me. Ego dixi in
abundantia mea, Non mouebo in aeternum. Auertisti
faciem tuam à me, & factus sum conturbatus. Sua-
det Christus quoque esse orandum. Orate, ait,
ut non intretis in tentationem. &: Cum oratis, dicite,
Ne nos inducas in tentationem. Orat & Regius *Matth. 6.*
Propheta: Adiutor meus esto, ne derelinquas me.
 Illud quoque Salomonis, *Sciui quoniam aliter* *Psal. 26.*
non possem esse continens, nisi Deus det, ad tentatio- *Sap. 8.*
 nes pertinet: nam siue tentatione haud difficile
 est continere. Hinc D. Cyprianus, *Quando, in-* *De orat.*
quit, rogamus ne in tentationem veniamus, admo- *Domini 2.*
nemur infirmitatis & imbecillitatis nostræ: dum sic ro-
gamus, ne quis se insolenter extollat, ne quis sibi super-
be atque arroganter assumat. & infra: Ut dum prae-
cedit humilis & submissa confessio, & datur totum Deo,
quidquid suppliciter cum timore & honore Dei petitur,
opius pietate praestetur. Item Auctor operis im- *Homil. 37.*
perfecti, Sicut nauis, ait, fracto gubernaculo illuc du- *in Matth.*
gitur, quo tempestas voluerit: sic & homo, diuinae gratia *Simile.*

auxilio perditio per peccatum, agit quod non vult, sed
 diabolus vult. Denique Ambrosius, explicans
 lud Psalmi, *Hec omnia venerunt super nos, nec ob-*
in Psal. 43. sumus te: Quis, inquit, est tam fortis, ut nequaquam
in tētatione moueatur, nisi Dominus adiutor ei
stat?

3. Præroga
 tiua

8. Tertia prærogatiua: Longiori tempore ten
 tationes etiam leues superari solis naturæ viribus non
 se, quin interdum homo succumbat & peccet. Etiam
 homo cum solis naturæ viribus ita se habet
 leues impugnationes respectu longi tempo
 sicut se habet cum auxilio speciali extra gra
 tiam habitualem ad quasuis tentationes longi
 tempore superandas: verum cum auxilio spe
 ciali extra gratiam non potest diu quasuis ten
 tationes ita superare, ut non peccet alioquin
 lis naturæ viribus posset homo diu esse sine pec
 cato mortali, quod omnino Patribus improba
 tur: contingit namque non raro, ut longo tem
 pore nulla grauior tentatio occurrat.

4. Præroga
 tiua.

9. Quarta prærogatiua: Multas esse tentationes
 adeo graues, ut illas homo sine gratia speciali non
 breue quidem tempus superare possit, ita ut non succu
 bat. Hoc Apostolus innuit, cum ait: *Fidelis Deus*
1. Cor. 10. qui non patietur vos tentari supra id quod potestis. Sed
 ergo tentationes, quas homines suis viribus
 superare nequeunt.

5. Præroga
 tiua.

10. Quinta Prærogatiua: Hominem destitutum
 interna iustitia, cum auxilio quod datur promiscue,
 tentationibus non posse resistere, quin nouum pec
 tum mortiferum contrahat. Peccatum (ait Ieremias)
 peccauit Ierusalem, propterea instabilis facta est.

Quod D. Gregorius confirmat, cum ait: Peccatū Thren. 1.
 si iustus pœnitendo non tergitur, iusto iudicio omnipo- Homil. 11.
 tentis Deus obligatam peccatis mentem etiam in cul- in Ezechie
 pam alteram permittit cadere: vt qui flendo & corri- post med.
 gendo noluit mundare quod fecit, peccata incipiat cu- & lib. 25.
 mulare. Vt enim qui vel læditur, vel infirmatur, Moral c. 13
 subito labitur, ob vires deficientes vacillare co- Similia.
 gitur pedibus: & sicut ille, cui caput malleo con- 1.
 tultum, vertigine impellente in varia rapitur: vt 2.
 denique ebrius, cui cœlum terraque vertitur, 3.
 huc illucque titubat; & hos omnes leuissima cō-
 pulso prosternit, facile etiam capita, crura aliaf-
 que corporis partes allidunt, ac sese grauius sau-
 ciant: sic & his, qui letaliter peccant, vires illico
 ad consistendum subtrahuntur; caput seu ratio
 velut malleo tunditur ac turbatur, inebriantur,
 & non à vino; ad singula titubant, & res leuissi-
 mainstabiles deiicit. Quam male ergo sibi pro-
 spiciunt homines, qui, peccato mortali admissio
 confessionis ac pœnitentiæ remedia non statim
 arripiunt, in menses & annos differunt! vnde mi-
 rum non est, si infirmi in rebus agendis vacillēt,
 & si sapius in varia vitia labantur; si difficulter
 resurgant. Pulcherrima est comparatio iusti &
 impij apud Dauidem. Iustus depingitur tam
 quam arbor plantata secus decursus aquarum, *Compara-
 tio iusti &
 impij. Psa.*
 quæ fructum suum fert in tempore suo, cuius
 folium vel vnicum non defluet: nulla vento-
 rum vi euelli illa potest: stat & contra fluminis
 imperum. Quod si arbor radicem adeo altam fi-
 xamque habeat, vt etiam folium fortissime ad-
 hærescat; quanto magis ipsa arbor integra
 im

NO IMPEDIUS
 27
 110 per
 110

Ibidem. immota stabit! Ita iustus in bono per gratiam
bilitur, ut proficiat: & nisi velit deiici non per
rit quibuslibet tentationum procellis. Non
impij, non sic: comparatur enim pulvisculis que
vetus proicit à facie terræ, quia minima tenta
tione superueniente superantur.

Matth. 26. *Philip. 2.* II. Sed quid dicemus de homine iusto? cen
verba illa Saluatoris, *Vigilate, & orate, ut non int
tis in tentationem*, quibus Apostolos hortatus
est; & Paulus ad Philippenses, *Cum metu
tremore salutem vestram operamini*; satis indica
periculū nobis imminere, si præsidio Dei, que
inuocare monemur, careamus

*6. Præroga-
tina.* Est ergo prærogativa sexta: *Non posse diuini
minem iustum per habitus supernaturales in bono per
seuerare, aut peccatum omne vitare mortiferum, sed
Dei speciali auxilio.* Quod Concilium Tridenti
*num his verbis determinauit: Si quis dixerit in
ficatum vel sine speciali auxilio Dei in accepta
tia perseverare posse, vel cum eo non posse, anathema
sit.* Ardua enim res est in bono perseverantia
magnaque moles, tot tentationum procellas
tot aduersariorum tela, tot machinas inuictæ
nimo sustinere. Nec interni habitus virtutum
sufficientes sunt, qui interdum admodum sunt
remissi: & licet intensi forent, propensio
men naturæ infirmæ, concupiscentiæ, ac præro
gatiuum potentior est: nec agunt habitus
ij nisi in hostem manifestum. Præuenit vero
raro tentatio rationem: & eam pæne ante decul
fit, quam aduertat ipsa, aut internis viribus
tipossit, Vnde triplici nobis auxilio speciali
opus

opus est: primum diuina protectione, qua Deus hominem custodiat, compescendo dæmonem, ne nos quantum velit & possit præstringat, neque opera nostra impediatur: amoueat quoque diuina manus peccatorum occasiones, & impugnationes, cum internas, vt concupiscentiæ formationes, tum externas, quas mundus obicit. Sicut enim agricola semen terræ mandat, ne ab auibus auferatur, custodire debet: ita Deus suam gratiam, semen quam optimum futurorum operum cordibus nostris insitum, ne vel putrescat vel euanelcat incuria, dæmonumque malitia auferatur, solícite conseruet necesse est. Hinc D. Ioannes: *Omnis qui natus est ex Deo non peccat: quoniam semen eius manet in eo.* Cuius vis à Deo conseruata valet plurimum tum ad tentationes propulsandas, tum etiam ad opera virtutum concepta exercenda. Alterum auxilium est diuina excitatio, qua Deus sanctis inspirationibus spiritū illuminat, & volūtatē pijs affectionibus & complacētias immittit: quibus illam excitat ac roborat, ad vincendas hostis insidias & ad virtutem capessendam. Tertium est diuina cooperatio, qua Deus vt auctor gratiarum cooperatur ad omne opus bonum supernaturale, partim per auxilium præueniens, vt influxum habere possit in nobis: partim cooperando ipsis naturalibus potentiis, intellectui videlicet & volūtatē, vt in opus supernaturale valeant influere. Et hæc cooperatio haud absimilis cooperationi naturali: pertinet tamē ad ordinem gratiæ, ac naturam excedit, estque omnino indebita.

Hæc

Triplici auxilio opus esse ad opera bona faciendā, & tentationes superandas

1.

Ruardus Tapper a. 7 de lib. arb. pag. 307. Simile.

1. Ioan. 3.

2.

3.

SO IMPEDIENS
 24
 110
 110

Hæc tria spectata infirmitate nostra, omnia illi necessaria sunt, qui infusus virtutum habitus caret; homini vero iusto saltem primum tertium ad omnia opera supernaturalia, præ habitus infusos. Nisi enim Dominus edificauerit, in vanum laborauerunt qui aedificant eam. Dominus custodierit ciuitatem, frustra vigilat qui custodit eam. Deus enim domum ædificat, mentem nostram vel ad iustitiam disponit, virtutum operibus fabricam attollit spiritalem; in quo notatur excitatio & cooperatio uina: custodit vero, cum dæmonem impetret, coercet tentationes: sine quibus auxiliis (vnde ponunt Hilarius & Ambrosius) nos frustra aedificamus & vigilamus.

7. Prærogatiua.

12. Prærogatiua septima: Non solum hominem solum sine auxilio speciali diutius non posse persistere in bono omnis virtutis, omnique tentationi resistere, quin turpiter labatur; sed ne in vna quidem tentatione, si sæpe recurrat, & ea notabilem difficultatem contineat. Non opus est alia probatione, quam quæ de vulneribus & morbis animi, ac corporis complexionem diximus: summa enim est humana fragilitas; quæ nisi iuuetur, quantumcumque habitibus fulciatur, haud dubie stare non poterit.

2. Machab.

9. Philip. 2.

8. Prærogatiua.

13.

13.

Quid vero de viris perfectis dicam? In illis est omnem hominem subditum esse Christo dignum est, ut in nomine IESU omne genua flectantur, caelestium, terrestrium, & infernorum. Est ergo prærogatiua octaua: Neminem quantumcumque iustum atque perfectum, etiam cum auxilio speciali, quod

tra, omni
 tum habi
 a primu
 ralia, præ
 edificaueru
 ant eam. &
 vigilat qu
 ificat, ca
 disponit,
 llic spirit
 operatio
 em impe
 xiliis (v
 frustra
 on homin
 offe per
 tioni res
 dem ten
 ultatem
 ne, quam
 , ac corpe
 enim est
 antum cur
 ie stare ne
 icam? In
 lle Christo
 renu sicut
 st ergo præ
 emque iust
 eciali, qu
 or
 ordinarie confertur, posse omnia venialia excludere lon
 guri tempore sine priuilegio, et si singula vitare possit:
 Non intres in iudicium cum seruo tuo Domine, ait Pro
 pheta; quia non iustificabitur in conspectu tuo omnis vi
 uens. Apostoli idem fatentur: In multis offendi
 mus omnes. & Si dixerimus quoniam peccatum non
 habemus, ipsi nos seducimus, & veritas in nobis
 non est. Hoc enim priuilegium non peccandi
 post Christum Concilium Tridentinum soli
 beatæ Virgini tribuit, & decernit tribuendum.
 Ea est vero nostra fragilitas, quæ peccati fomite,
 ex insidiis adoriente, assidue præuertitur, vt,
 si vel minimum adhærescat, mentem conta
 minet, vt nec excubare perpetuo, nec mole
 stiam ferre constanter, nec se odisse adeo sapien
 ter possit, quin aliquid sibi indulgeat. Et verum
 est quod Sapiens scriptum reliquit: Non est homo
 iustus in terra qui faciat bonum, & non peccet.
 14. Vltima restat Prærogatiua, quæ summum
 habet momentum. Si adeptis gratiam perseue
 rantia in finem vsque decreta foret, vtique re
 spirare liceret: at non volentis, neque currentis, sed
 miserentis est Deus, & iubemur cum metu & tremore
 salutem nostram operari. Cur ita? Deus enim est (sub
 iungit Apostolus) qui operatur in nobis & velle, &
 perficere pro bona voluntate: Cum autem alij perse
 uerent, non tamen ad metam vsque: alij &
 longo tempore, & vitam in iustitia finiant; alij
 denique paulo ante mortem conuersi, consum
 mati in breui multa expleant tempora: primi per
 seuerare absolute non dicuntur: illi maxime per
 seuerantes censendi sunt, qui Deo grati è vita
 rece-

Psal. 142.

Iacob. 3.

2. Ioan. 1.

Sess. 6. can.

23.

Eccle. 7.

Rom. 9.

Phil. 2.

Sap. 4.

COMPECIUS
 de
 bello per
 fionis

Matth. 20 recedunt, siue hora tertia venerint: siue hora vnde
9 Praroga- *ma: quantumcumque mane vel sero quispiam veni-*
tua. *Et hinc decedat, nemo sine singulari Dei beneficio ce-*
sendus est aut perseverasse, aut in iustitia decedere.

ergo in iustitia quispiam extremum vitæ die
 claudat, singulari Dei beneficio indiget; quo
 uina illa bonitas ita impedimenta omnia amo-
 tur, ceteraque ita disponat, vt re ipsa talem ex-
 sortiatur. Vnde D. Augustinus, *Restat*, ait, in

August. lib bonis vsque in finem perseverantia: qua frustra qua
de bono vel die à Domino postcitur, si non eam per gratiam suam
 dono perseu- illo cuius orationes exaudit, operatur. En praroga
 t. 17. est.

uæ gratiæ Christi specialis: sine qua non dico la-
 uari, sed nec bene quidem agere, imo ne cogite-
 re quidem diuina possumus.

Auxilium 15. De generali auxilio dicerem, nisi de eo ne
 generale nulla capite quarto, & quidem speciatim, dicta
 forent. Illud non omittendum, generale auxilium
 proprie ad ordinem superiorem virtutum non
 pertinere, sed dari à Deo, auctore naturæ, ad
 opera quæ per naturales potentias exercentur.
 & ad finem, qui cum natura proportionem ha-
 bet, referuntur. In omnibus actibus concurrunt
 siue bonis, siue malis: nam in his quod mater-
 le & positiuum, id & bonum est, & sine Deo con-
 perante fieri nõ potest. Et quamuis omni expe-
 te debitum non sit, est tamen debitum ex aliqua
 conditione. Cum enim Deus res creatas exten-
 & operari voluerit æquum est vt eis non deneg-
 get auxilium, sine quo nec se ipsæ quidẽ moue-
 re, nec omnino aliquid possent efficere.

36. Ex quibus omnibus difficile apparet, vt
 statua

CT.
 or a vnde
 am veni
 enefico
 ecedere.
 vita die
 et; quo
 nia amo
 alem ex
 ait, m
 ustra qu
 am suam
 preroge
 on dico
 ne cogit

Quæramus vtrum maior occasio nobis præbeatur nos ipsos demittendi, perpensis cum infirmitate nostra, tum infinitis peccatorum nostrorum meritis: an vero Christum Iesum, auctorem nostrum, diligendi, cuius luore sanati, cuius doloribus & angustiis liberati sumus, cuius meritis gratiam consequimur, cuius morte glorificamur. Vtrumque sane: & humiliari nos conuenit, & cum Paulo dicere, *Qui non diligit Dominum nostrum Iesum Christum, anathema sit.* Sed de gratiæ specialis officii dicendum aliquid prærogatum est. *Isaia. 53.* *1. Cor. 16.*

CAP. XXI.

Hominis superiores potentias gratia Mediatoris IESU Christi ad diuinas operationes restaurari.

17. **P**rimo gratiæ specialis officium in excipiendo hominis torpore versatur: & quia voluntas hominis cæca est, à mentis illuminatione orditur, & clamat: *Surge qui dormis, & exurge à mortuis, & illuminabit te Christus.* Ipse enim est lux vera, quæ illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum: ostendit homini peccati cœditatem, virtutis pulchritudinem, vanitatem rerum pereuntium, celsitudinem diuinæ maiestatis, eminentiam scientiæ, immensitatem promissorum eius, pœnas impiis reseruatas, breuitatem & incertitudinē vitæ

Gratia specialis officia.
 I.
Præuenit conatus nostros, illuminando peccatores.
Ephes. Ioan. 1.

Q

vitæ